

Diyanet'e uluslararası rol mü?

16 Kasım 2010, Salı

Diyanet'teki son görev değişimi Kürt meselesinin can damarı olan bir konuya dikkatleri çekti ister istemez. Kürt meselesi denilen olayın dinden tümüyle bağımsız bir alan olmasına özel çaba gösterenler bile çarpıtılmış bir biçimde de olsa Diyanet bağlamında da olsa meselenin dinle ilişkilendirilmesi gerektiğini; en azından böyle bir boyutunun olduğunu hatırlar gibi oldular.

Diyanet İşleri Başkanlığı'na getirilen Mehmet Görmez'in kurumun yeni vizyonunu açıklarken çizdiği resim Türk siyaset düşüncesinde unutulması, gündeme getirilmemesi için özel çaba gösterilen bir hususu dolaylı da olsa hatırlattı bana.. Çalışmalarında "dünyadaki tüm Müslümanlara, yeryüzünün tüm mazlum milletlerine, tüm Müslüman azınlıklara hizmet ilkesinden hareket edeceğini" özellikle vurgulaması ilginçti.

Bir ulusdevlet olarak Türkiye'ye imparatorluk gömleği giydirmeye çalışan yeni söyleme çok da uygun bir dil kullanmış. Laik bir devletin bir kurumu olarak adeta uluslararası dini rol üstlenmesi devletin kuruluşunu borçlu olduğu başka bir uluslararası ya da ulusüstü kurumun işlevini hatırlatıyor. Görmez'in, böyle bir niyetinin olmadığı muhakkak olsa da, Türkiye'nin adeta ilga edilen hilafet rolünü hatırlatan bir dil kullanmasını tarihi hafızanın yeni formlar içinde ortaya çıkması olarak mı okumalı?

Teorik olarak ulusdevletin bir imparatorluk misyonu yüklenmesinin ne kadar mümkün olduğu ayrı bir konu olsa da Türklerin de Kürtlerin de elbirlik hatırlamamaya çalıştığı hilafet meselesi ve bunun etrafında din ilişkisi sağlıklı bir şekilde yorumlanmadan temel meselelere değinmiş olmayacağız.. Resmi tarihle yüzleşme adına her şey ortaya dökülürken bu konuyu özellikle Osmanlı hamaseti yapanlar neden hiç mevzu etmez? Yeni "tarihi hakikatler" icat ederek hakikati konuşma zeminini yok eden bir laf kalabalığının ortasında bu can alıcı konunun atlanıyor olması en hafifinden gerçekle yüzleşme cesaretinin olmamasını gösterir.

Kürt meselesini Kürt etnik kimliği ile açıklamaya çalışanlarla Kürtçülüğü irticai saiklerle birleştirip yakın tarihi temize çıkarmak isteyenlerin birleştiği az konudan biridir bu alan.

Doğuda ortaya çıkan olayları kronolojik olarak Kürt isyanı şeklinde sunan Kürt ulusçularının tarih yorumu ile resmi tarih yorumu nasıl da örtüşüyor. Kürt meselesi olarak ortaya çıkan kırılmanın hilafet meselesindeki tarihi kırılma anlaşılmadan izahı mümkün değil. Osmanlı'nın siyasi varlık olarak tarih sahnesinden çekilmesinden sonra "misak-ı milli"ye dahil olan coğrafyayı ve bunun içindeki unsurları birleştiren ortak hedeflerin başında hilafetin kurtarılması meselesi geliyordu.. Misakı milli tanımından da anlaşılacağı gibi "Müslüman ahalinin yaşadığı" bölgeleri kapsamaktadır. Müslüman ahalinin önemli unsurlardan biri de Kürtlerdi. Ne var ki yeni rejimin bu şekilde biçimlenmesi ve hilafetin bir şekilde kaldırılması misakı millideki bağın önemli ölçüde kırılmasına neden oldu. Kimi Kürt önderleri açısından bir tür ortaklık bozulmuş oldu. Nitekim Cumhuriyet'in ilk döneminde yaşanan olaylara bakılınca bu gerekçe çok açık biçimde görülür.

Siyaset düşüncesini şekillendiren en önemli unsurun devre dışı bırakılmasının toplumsal, siyasal sonuçlarının olmaması düşünülemezdi zaten. Ne Türklerin ne de diğer unsurların hatırlamak istemediği bu konuyu ele almak bir tür kor ateşi tutmak gibi algılandığından daha ne kadar görmezlikten gelinmeye devam dilecek, meçhul.

Ortaya çıkan bu sorunların sebeplerinin en azından teorik düzeyde tartışma dışı bırakılmış olmasının meselenin çözümsüz yahut kangren hale gelmesinde katkısı yok mudur?

Kürt sorununun bir etnik milliyetçiliğe evrilmesinde, onarılmaz bir etnik bölünme mahiyeti kazanmasında sanki Ankara ile fikri mutabakat varmış gibi görünüyor.

Bir vesile ile Kürt meselesi üzerinde dinin belirleyici rolünü olumlu-olumsuz anlamda Diyanet üzerinden hatırlamak zorunda kalanların asıl konu ile yüzleşmeye niyetleri olmadığı ortada. Siyasi boyutu ihmal edilse bile Türkiye'de hiçbir meselenin dinden ve dini bağlarından bağımsız ele alınamayacağını göremeyen sosyolojik miyopluk bu konuda da kendini gösteriyor. Evet Kürt meselesinde din ihmal edilerek hiçbir yere varılamaz. Marksist-Leninist bir çizgiden gelen PKK bile bu gerçeği fark etti ve Kürtçü din adamları, Kürtçülüğe dini köken bulma çabası içindeler.

Diyanet'in, hem yapısı hem fonksiyonu itibarıyla değil hilafetin yerini alması devlet kontrolü dışında bir din anlayışının gelişmesine bile engeldir. Tek tip vatandaş modeli gibi tek tip modern din anlayışını temsil eden Diyanetin küresel rol üstlenmesi bünyeye dar gelecek gibi görünüyor.

Postmodern hilafet misyonunu hatırlatırcasına uluslararası role soyunan bu kurum memleketin dahilinde yaşanan temel sorunda, en azından söylem olarak, aynı misyon çerçevesinde rol alabilecek mi? Bunun söylemden öte, Diyanet'in bürokratik yapısını aşan bir siyaset tartışmasını göze almak anlamına geleceği muhakkak...

Kaynak:YeniŞafak